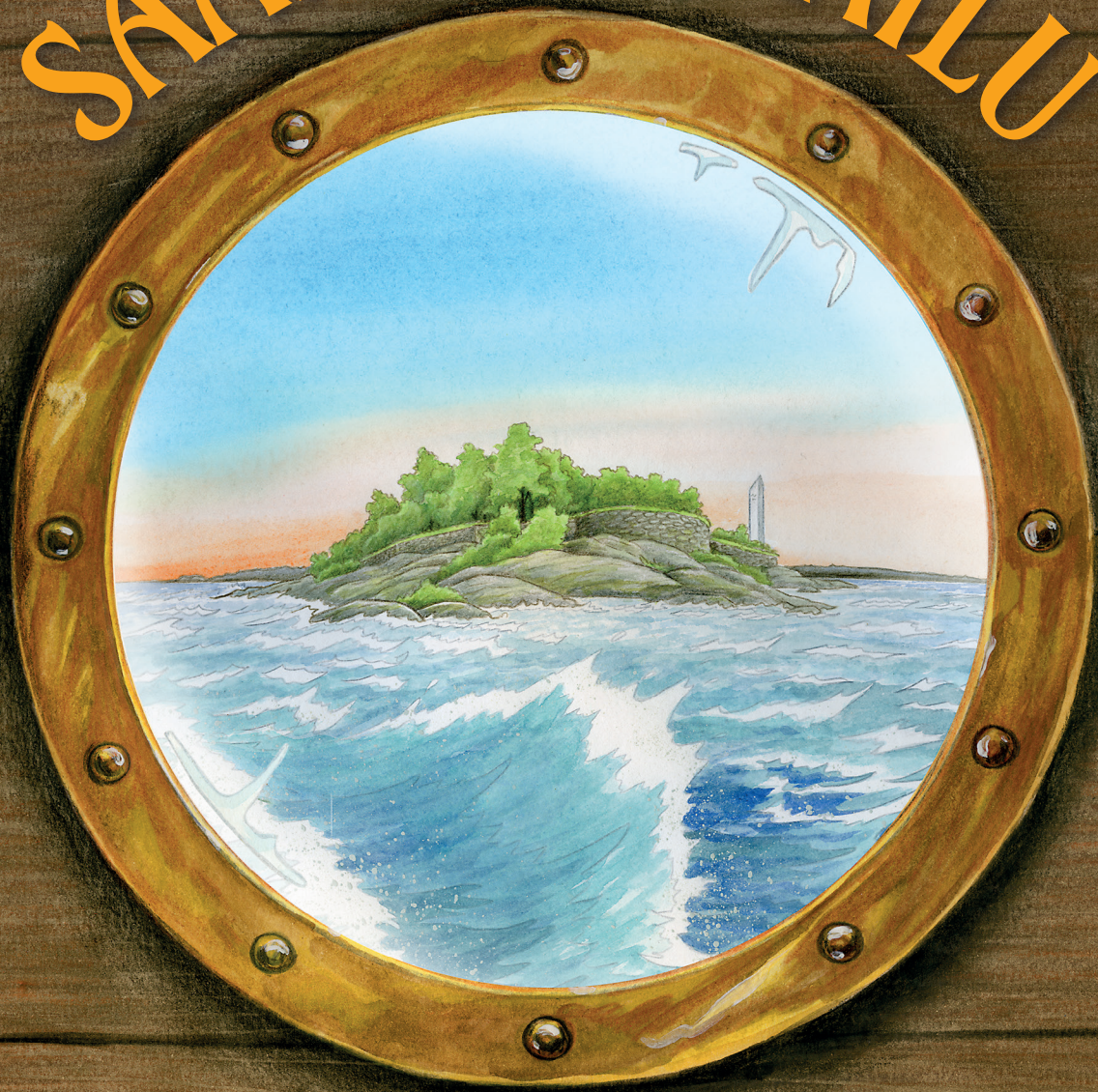
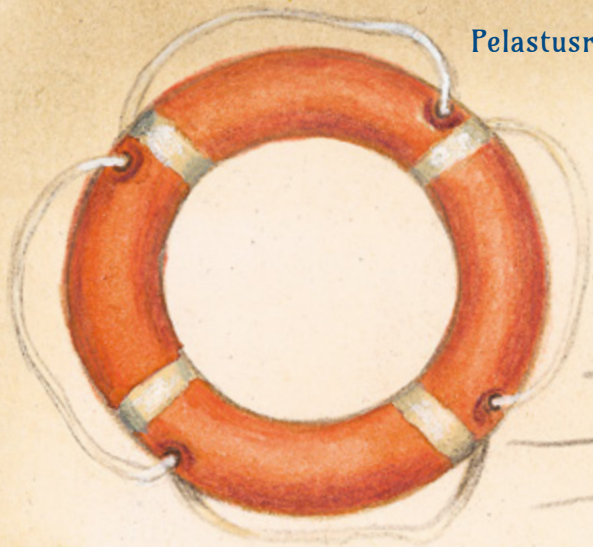

Raili Mikkanen ⚓ Sirkku Linnea

Suomen lasten
SAARISEIKKAILU

MINERVA

Pelastusrenkas

Troolari

Muistiinpanot

.....
1 p:nä joulukuuta 1886 aamulla

Ilmanpaine on edelleen alhainen ja tasan jaettu pohjois-....

Euroopassa, taivas enimmiten pilvessä.

.....

.....

.....

.....

Selkälökki

S U O M I

Salpausselät

Ruohosipuli

Raili Mikkanen & Sirkku Linnea

Suomen lasten
SAARISEIKKAILU

KIITÄN

Kiitän lämpimästi Suomen tietokirjailijat ry:tä tähän kirjaan saamastani tuesta!

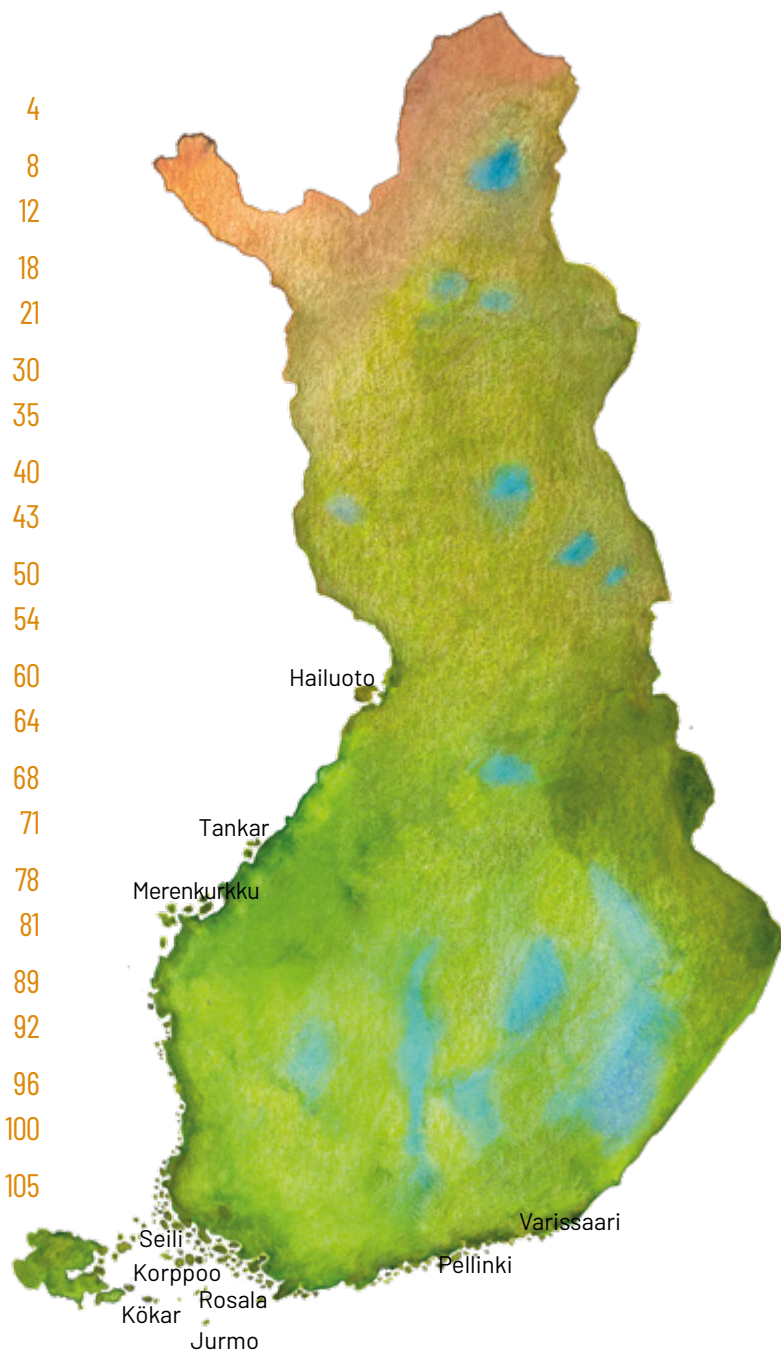
© Raili Mikkanen, Sirkku Linnea ja Minerva Kustannus Oy, 2021
www.minervakustannus.fi

Teksti: Raili Mikkanen
Kuvitus: Sirkku Linnea
Graafinen ulkoasu ja taitto: Taittopalvelu Yliveto Oy
ISBN 978-952-375-242-9
Painettu EU:ssa, Print Best, 2021

Sisällys

Saaret	4
Varissaari – Kotka	8
Ruotsinsalmi 1790 – Alekski säikähtää	12
Pellinki – Porvoo	18
Kuinkas sitten kävikään?	21
Seili – Nauvo	30
Miina löytää kaverin	35
Rosala – Kemiönsaari	40
Retkellä viikinkiajassa	43
Jurmo – Parainen	50
Miten Jurmon kirkko sai laivansa	54
Korppoo – Parainen	60
Paljasjalkapolulla	64
Kökar – Ahvenanmaa	68
Munkkien jalanjäljillä	71
Merenkurkku – Mustasaaren Raippaluoto	78
Retkellä Raippaluodossa	81
Tankar – Kokkola	89
Isoveli pelastaa	92

Hailuoto	96
Fruu Faarastiina	100
Kiitokseni	105

Saaret

Mitä sinulle tulee mieleen, kun ajattelet sanaa *saari*. Onko se jokin tuttu saari meressä tai järvessä, ehkä aivan teidän perheenne oma? Vai onko sinulla hauskoja muistoja käynnistäsi jossain sinulle uudessa saarella?

Kun Suomi suunnilleen 12 000 vuotta sitten alkoi muodostua, se oli ensin vain veden alta ilmestynyt saari. Saaren paikkaa ei ole pystytty selvittämään, mutta nykyisen Suomen alueella se oli. Saaria ilmestyi veden alta lisää, ja joskus noin 9 000 vuotta sitten niistä muodostui vähitellen manner. Itämeri lainehti silloin järvenä. Meni vielä 1 500 vuotta, ennen kuin Itämerestä tuli jälleen meri. Suunnilleen 8 000 vuotta sitten siellä ja täällä Itämeren alueella oli jo asutusta ympäri vuoden.

Suuri osa saarista piilotteli pitkään veden alla, mutta vähitellen ne ovat nousseet esiin, ja uusia saaria ilmaantuu yhä vedenpinnan alta. Nykyisin Suomessa riittää saaria. Niitä on kaikkiaan 178 947. Hurjaa, eikö vain! Toiset niistä ovat niin suuria, ettei oikein edes huomaa saarella olevansa, toiset taas kiertää helposti jalkaisin. Ja vaikka meillä on näin hirmuisen paljon saaria, olen nähnyt yhden pikkuruisen, jolle joku oli rakentanut mökin saunoineen. Ensin meressä oli ollut vain muutaman kiven

kallioluoto. Tuomalla lisää kiviä ja multaa ja rakentamalla laitureita osin veden alle, mökki oli saatu juuri ja juuri mahtumaan luodolle. Se nauratti aina ohi mennessä.

Kaikista saaristamme 80 897 on meren saaria. Niistä suurin on Ahvenanmanner ja toiseksi suurin Kemiö. Tässä kirjassa ovat mukana Suomen kolmanneksi ja neljänneksi suurimmat Hailuoto ja Raippaluoto. Hailuoto on kirjan saarista pohjoisin. Ensimmäinen ja itäisin on pieni helposti kierrettävä Kotkan Varissaari.

Nappaa utelias mieli mukaan matkalle, ja lähdetään yhdessä tutustumaan kymmeneen Itämeren saareen, joissa varmasti kannattaa käydä. Jokainen niistä on aivan omanlaisensa. Niistä muutamat jopa kasvavat kaiken aikaa. Miksi, sekin vielä selviää.

Liikkumismuodon voit valita vapaasti, sillä jokaiseen saarista pääsee ilman omaa venettäkin. Voimme mennä jalkaisin, pyörällä, autolla tai vaikka uimalla. No, kaikkiin en ainakaan minä jaksaisi uida, mutta niihin pääsisi, jos jaksaisi. Eikä kaikkiin mennä loppuun asti autollakaan, vaan se täytyy jättää rannalle odottamaan. Ihan perille pääsee vain lautalla tai yhteyslaivalla.

Moniin saariin on rakennettu mantereeseen yhdistäviä teitä siltoineen. Maapengerrystä tai siltaa pitkin huristelee saariinsa suunnilleen 200 000 asukasta ja vesitietä vajaa 20 000. Tällaisia ympärivuotisesti asuttuja saaria, joihin ei ole kiinteää kulkuyhteyttä, on 550.

Mahtavin tieto, jonka opin kirjaa tehdessäni, on mielestäni tämä: meren, järvien, jokien ja niissä sijaitsevien saarten rantaviivaa on yhteensä 336 000 kilometriä, joka riittäisi lähes kahdeksan ja puoli kertaa maapallon ympäri! Ihan totta! Meillä on rantaa melkein kahdeksan ja puoli kertaa maapallon ympäri. Eikö tunnu suorastaan uskomattomalta. Suomi on muka pieni maa, mutta onhan meillä vaikka mitä ihmeellistä. Jokaiselle meistä löytyy varmasti monta paikkaa, missä voi uitella varpaitaan vaapaassa ja enimmäkseen aika puhtaassa vedessä, sillä rantaa on 60 metriä jokaista suomalaista kohti.

Saarista löytyy monenlaista tietoa kirjoista ja nettisivuilta. Hyvä ja tiivis paketti on Saaristoasiain neuvottelukunnan nettisivusto *Suomi – Saarten ja vetten maa*:

https://mmm.fi/documents/1410837/1948019/Suomi_Saarten_ja_vetten_maa_esite_suomi.pdf/

Mutta nyt: kipin kapin seikkailemaan kymmeneen saareen Suomenlahdelta Pohjanlahdelle!

Heinolassa maaliskuussa 2021

Raili Mikkonen

Varissaari – Kotka

Varissaari on vain kymmenisen minuutin venematkan päässä Kotkan satamasta. Sinne voi hyvin tehdä päiväretken ja samaan päivään mahdollistaa myös käynnin Merikeskus Vellamoon. Vellamossa voi tutustua Varissaaren hurjaan historiaan, minkä jälkeen saari nykymuodossaan tuo vierailijan aivan toiseen aikaan, tähän meidän aikaamme. Ero on melkoinen. Saareen on kesäisin kuljetus tunnin välein Sapokan satamasta.

Tämän päivän Varissaari on iloinen pieni saari. Jos tulit Kotkaan tänään ja kävit ehkä Vellamossakin, mennään ensin saaren uimarannalle. Siellä voit uida, ottaa aurinkoa, juosta ja pelailla rannalla. Jos haluat suppailla, muista ottaa kotoa pelastusliivit mukaan. Muista myös välillä ihaila meren välkettä saaren ympärillä ja tarkkailla

ohi seilaavia laivoja ja veneitä. Varissaarella voit grillata ja syödä omia eväitä, joiden päälle napsaistaan ruohosipulia suoraan kallionkolosta. Isompaan nälkään löytyy myös ravintola.

Kotkalaisille Varissaari oli ennen erityisen hyvä marjastuspaikka. Siellä kasvoi vaapukoita, mansikoita ja mustikoita. Niin suuria mansikoita ei ollut missään muualla, ja niitä epäiltiinkin puutarhamansikoista villiintyneiksi. Kerran Ritva kavereineen ui saareen ja harmitteli, kun ei ollut mitään mahdollisuutta poimia niitä ja viedä kotiin. Yllä oli vain uimapuku. Oli pakko ahmia niitä niin paljon kuin vatsaan kerralla mahtui. Mansikoiden ahminta kostautui heti, sillä Ritva sai ilkeän mansikkakuumeen ja joutui kuumeesta tärisevänä uimaan takaisin. Kun hän pääsi kotiin, kuume oli jo äitynyt ankaraksi. Se mansikkaretki jäi mieleen kaikkea muuta kuin mukavana kokemuksena.

Varissaaren sileät kalliot ovat täynnä kaiverruksia yli 230 vuoden ajalta vuodesta 1788 asti. Yritä kuvitella, miltä kiven naputtelija on mahtanut näyttää puuhassaan ja mitä hän on silloin miettinyt.

Varissaareen 1700-luvun lopussa venäläisten rakentama Fort Elisabethin linnoitus suojaasi Kotkansaarta etelän ja lännen suunnasta, mutta se tuli poltetuksi jo vuonna 1855. Suomen ja Ruotsin

